

Hans Kehrler

Hans Kehrler, pseudonimul literar pentru Stefan Heinz, este astăzi, indiscutabil, cel mai îndrăgit și cel mai mult jucat autor dramatic de limba germană din țara noastră. A debutat, totuși, ca poet în 1953 cu volumul *Und es wird Friede sein* (Și va fi pace) și ceva mai târziu cu alt volum de versuri, *Und wir marschieren* (Iar noi mășăluim). Apoi s-a dedicat exclusiv teatrului: actor (pe scena Teatrului de Stat din Timișoara) și dramaturg de o mare accesibilitate pentru teatrul de amatori. Lucrările lui pe acest țărm — două comedii și nouă piese într-un act — s-au bucurat de un deosebit succes, deopotrivă în rândul formațiilor de amatori și la public. Ancorate, toate, în realitățile de azi și de aici, scrierile lui sînt marcate de o anumită tentă populistă, de optimism și de haz sănătos, chiar cînd pun în discuție probleme sociale spinoase ale vieții cotidiene. E ceea ce îndreptățește și explică larga răspîndire de care se bucură. *Mireasa cu mașină* (*Braut mit Auto*), de exemplu, a fost jucată de zeci de formații de amatori, în limba germană cît și în tîlmăcire română.

Ca un fel de înecunare a activității desfășurate, Kehrler predă în primăvara anului trecut secției germane a Teatrului de Stat din Timișoara drama istorică *Narrenbrot oder Heidestadt '44* (*Pîinea nebunilor sau Heidestadt '44*). Pusă în scenă în toamna aceluiași an, în cadrul manifestărilor închinete aniversării a treizeci de ani de la Insurecția armată antifascistă și antiimperialistă, drama a fost întîmpinată cu un real și meritat interes. Critica o socotește drept cea mai importantă creație dramatică din literatura germană din România de după al doilea război mondial.

Dramaturgul este, cum arătam, un experimentat observator al relațiilor cotidiene dintre oameni, și al mecanismelor ce guvernează aceste relații; el surprinde, în aceeași măsură, procesele interioare și modul cum sînt exteriorizate feluritele reacții produse de ambianța social-politică, în permanență schimbare, a epocii și lumii noastre. Pe de altă

parte, vechi practician al scenei, Hans Kehrler este nu mai puțin cunoscător al mecanismelor teatrale. Ultima lui lucrare ilustrează din plin aceste două însușiri: este o realizare izbită pe plan artistic și privește, pe plan tematic, o problemă de mare însemnătate: „societatea și răspunderea ei față de individ, răspunderea individului față de societate; complexul multistratificat al existenței noastre”. Așa și-a definit însuși autorul tema scrierii sale, într-un interviu acordat revistei „Volk und Kultur”, după ce piesa lui s-a văzut răsplătită cu premiul decernat de Uniunea Scriitorilor creației literare a naționalităților conlocuitoare.

Pîinea nebunilor sau Heidestadt '44 este o dramă-document, o dramă politică. Orașelul din cîmpia bănățeană, Jimbolia, este cadrul concret în care se dezbate, subtil transpuse scenic, problemele populației germane din România, în toamna anului 1944, toamnă de grea încercare și cumpănă pentru această populație.

Se știe că la sfîrșitul lui septembrie 1944 au fost condamnați la moarte „cei șapte din Jimbolia” de către fasciștii aflați în retragere. Frîmțările unei populații „hrănite cu pîinea maronie a nebunilor”, ca și ororile național-socialismului și ale războiului sînt punctate în dialoguri și acțiuni îmbinate cu rafinament, de o netăgăduită forță de convingere. Piesa evocă revolta și anchetarea grupului acestor oameni, care au vrut să rămînă oameni într-o ambianță inumană. Comportamentul lor ilustrează răspunsurile la întrebările: „Cum poți face un bine într-un timp rău?” și „Cum s-a putut ajunge la acel timp rău?” (Franz Csiky).

Pîinea nebunilor sau Heidestadt '44 este un memento al aceluia „timp rău” dar, încă o dată, se constituie și ca un moment relevant al dramaturgiei contemporane angajate, din România.

Gerhard Eike